

ภาคผนวกแนบท้าย

ประกาศแนวปฏิบัติ ที่ นป. 2/2567

เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของผู้ให้บริการระบบคราวด์ฟันดิ้ง ในส่วนการประเมิน
ความน่าเชื่อถือและระดับความเสี่ยง (creditworthiness) ของบริษัทที่เสนอขายหุ้นกู้คราวด์ฟันดิ้ง

ข้อกำหนดในประกาศ ที่ ทจ. 21/2562

“ข้อ 31 ผู้ให้บริการระบบคราวด์ฟันดิ้งต้องควบคุมดูแลให้มีระบบงานดังต่อไปนี้ ตลอดระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจ
ตามที่ได้รับความเห็นชอบ

...

(12) ในกรณีที่ผู้ให้บริการระบบคราวด์ฟันดิ้งมีการให้บริการด้านเสนอขายหุ้นกู้คราวด์ฟันดิ้ง ต้องมีระบบงาน
ในการประเมินความน่าเชื่อถือและระดับความเสี่ยง (creditworthiness) ของบริษัทที่เสนอขายหุ้นกู้คราวด์ฟันดิ้ง
และการเปิดเผยปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาด้วย”

แนวปฏิบัติ

การทำหน้าที่ของ Funding Portal ด้านระบบงานในการประเมินความน่าเชื่อถือและระดับความเสี่ยง
(creditworthiness) ของบริษัทที่เสนอขายหุ้นกู้คราวด์ฟันดิ้ง แบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก คือ

**1. การจัดทำมีด้านระบบงานในการประเมินความน่าเชื่อถือและระดับความเสี่ยง (“creditworthiness”)
ที่มีคุณภาพเหมาะสม**

1.1 ในการประเมิน creditworthiness ของบริษัทที่เสนอขายหุ้นกู้คราวด์ฟันดิ้ง (“issuer”) Funding Portal ต้องจัดทำมีระบบงาน creditworthiness ที่สามารถมั่นใจได้ว่าจะมีการทำหน้าที่ได้อย่างครบถ้วน และมีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญอย่างเพียงพอในการทำหน้าที่ และมีแนวนโยบายในการป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Conflict of Interest : COI) ของบุคลากร รวมทั้งมีการสอบทานการปฏิบัติหน้าที่

1.2 มีการทบทวนและปรับปรุงระบบ creditworthiness ให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมตลอดระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจตามที่ได้รับความเห็นชอบ โดยเฉพาะในประเด็นขั้นตอนการประเมิน creditworthiness และระดับความเสี่ยงของ issuer รวมทั้งปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ เช่น แหล่งเงินทุนอื่น อัตราส่วนทางการเงินและทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกัน เป็นต้น

2. ขั้นตอนในการพิจารณาประเมินความเสี่ยงและให้คะแนนความเสี่ยงของ Issuer

2.1 การรวบรวมข้อมูล และ/หรือการกำหนดให้ issuer ยื่นเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา

Funding Portal ควรรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้สำหรับการพิจารณาประเมินความเสี่ยงของ issuer อย่างเพียงพอ โดยอาจพิจารณาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

- เอกสารเกี่ยวกับการจดทะเบียนบริษัท เช่น หนังสือบริคณห์สนธิ บัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ. 5) ข้อบังคับ (ถ้ามี) และหนังสือรับรองบริษัทของ issuer
- โครงสร้างการบริหารงานของ issuer ที่แสดงถึงกรรมการและผู้บริหารในปัจจุบันรวมทั้งประวัติการเปลี่ยนแปลงกรรมการและผู้บริหาร
- งบการเงินรอบปีบัญชีล่าสุดที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชี
- รายงานการเดินบัญชีธนาคารของ issuer ย้อนหลังตามระยะเวลาที่เหมาะสม
- แบบรายงานภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ. 30) พร้อมใบเสร็จรับเงินย้อนหลังตามระยะเวลาที่เหมาะสม
- รายงานเครดิตบูโรของ issuer และของกรรมการและ/หรือผู้บริหาร
- ข้อมูลการเป็นบุคคลล้มละลาย หรือถูกพิทักษ์ทรัพย์จากกรมบังคับคดี หรือประวัติการถูกฟ้องร้อง ถูกดำเนินคดีของ issuer และของกรรมการและผู้บริหาร

2.2 การตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นของ issuer

Funding Portal ควรกำหนดปัจจัยขั้นต่ำที่ใช้ในการคัดกรองคุณสมบัติของ issuer เบื้องต้น ซึ่งหากพบว่า issuer มีประเด็นข้อสังเกตที่อาจแสดงถึงการมีปัญหาด้านฐานะทางการเงิน หรือการขาดคุณสมบัติตามที่กำหนด อาจนำประเด็นข้อสังเกตมาประกอบการพิจารณาในการออกเสนอขายหลักทรัพย์ผ่านแพลตฟอร์ม เช่น

- issuer ไม่สามารถจัดส่งเอกสารหรือแสดงข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติเบื้องต้นของ issuer ได้ อย่างเพียงพอ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
- issuer มีประวัติการผิดนัดชำระหนี้ หรือมีหนี้ค้างจ่าย ซึ่งอาจพบจากข้อมูลเครดิตบูโร หรือมีประวัติการผิดนัดชำระหนี้ในการเสนอขายหุ้นกู้คราวด์ฟินดิงผ่าน Funding Portal ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของ issuer อย่างมีนัยสำคัญ
- issuer ไม่จัดทำและส่งงบการเงินประจำปี หรือส่งงบการเงินไม่ครบตามจำนวนปีขั้นต่ำตามที่ Funding Portal กำหนดในระบบงาน creditworthiness

- มีเหตุอันควรสงสัยต่อการเงินประจำปีของ issuer โดยพิจารณาจากความเห็นของผู้สอบบัญชีที่แสดงดังต่อไปนี้ (1) ความเห็นแบบมีเงื่อนไข (Qualified Opinion) (2) ความเห็นว่าการเงินไม่ถูกต้อง (Adverse Opinion) และ (3) ไม่แสดงความเห็น (Disclaimer)

- ฐานะทางการเงินของ issuer อาจมีปัญหา ซึ่งสะท้อนภาพมาในงบการเงินของ issuer เช่น มีส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ มีผลขาดทุน มีการขาดสภาพคล่อง เป็นต้น

- issuer มีการก่อหนี้สินในอัตราที่สูงกว่าที่กำหนด เช่น มีอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นรวม (Debt to Equity Ratio : D/E Ratio) เกินกว่าระดับที่ Funding Portal กำหนด หรือมีสัดส่วนส่วนเงินให้กู้ยืมแก่กรรมการของ issuer ต่อทรัพย์สินทั้งหมดเกินกว่าระดับที่ Funding Portal กำหนด เป็นต้น

- issuer มีประวัติการเปลี่ยนแปลงกรรมการ ผู้บริหารบ่อยครั้ง หรือเปลี่ยนบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญ ก่อนการยื่นขอเสนอขายหลักทรัพย์ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

2.3 การประเมิน และให้คะแนนความเสี่ยงของ issuer

Funding Portal นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1 มาพิจารณาคัดกรอง issuer ตามข้อ 2.2 และมีการตรวจสอบข้อมูลคะแนนความเสี่ยงที่คำนวณได้ โดยควรมีการแบ่งแยกผู้ทำหน้าที่ประเมินคะแนนความเสี่ยง และผู้อนุมัติการประเมินคะแนนความเสี่ยง เพื่อเป็นการสอบทานความครบถ้วนถูกต้องในการพิจารณาและช่วยป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น

2.4 การตรวจสอบการมีตัวตน และการประกอบธุรกิจของ issuer

นอกเหนือจากการตรวจสอบข้อมูลตามเอกสารหลักฐานแล้ว Funding Portal ควรมีการตรวจสอบการมีตัวตนและการประกอบกิจการจริงของ issuer เพื่อใช้ประกอบการประเมินและคัดกรองคุณสมบัติ และนำมาใช้ปรับปรุงคะแนนความเสี่ยงของ issuer ที่ได้จากข้อ 2.3 โดย Funding Portal อาจพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม โดยมีตัวอย่างการดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) การเข้าไปยังสถานที่ประกอบการจริงของ issuer (Site Visit)

(2) การสุ่มตรวจทางโทรศัพท์ (Random Call Inspection)

(3) การสัมภาษณ์กรรมการ ผู้บริหาร และบุคลากรที่สำคัญของ issuer

(4) การสุ่มตรวจสอบคลังสินค้า เพื่อตรวจสอบสินค้าคงคลังทั้งในแง่ปริมาณเพื่อเทียบกับข้อมูลยอดขาย หรือสินค้าคงคลังในงบการเงิน

(5) การสอบถามข้อมูลจากลูกค้า หรือคู่ค้าหลักของ issuer เพื่อตรวจสอบยอดขายหรือยอดการสั่งซื้อสินค้า รวมทั้งความถูกต้องของใบแจ้งหนี้ (Invoice) ที่ issuer แจ้งต่อ Funding Portal

(6) การตรวจสอบงบการเงินภายในบริษัท โดยอาจเน้นพิจารณาในส่วนของกระแสเงินสดของ issuer เพื่อดูแนวโน้มสภาพคล่อง

2.5 การสรุปคะแนนความเสี่ยงของ issuer และการเตรียมการเสนอขาย

(1) Funding Portal สรุปข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาประกอบการพิจารณาความเสี่ยงของ issuer เพื่อนำมาสรุปคะแนนความเสี่ยงของ issuer ให้สอดคล้องกับข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ (อัตราดอกเบี้ย มูลค่าการเสนอขาย อายุหุ้นกู้ และข้อกำหนดสิทธิ)

(2) Funding Portal แจ้งข้อมูลต่อ issuer ซึ่งเมื่อ Funding Portal และ issuer ได้ข้อสรุป (เช่น อัตราดอกเบี้ย มูลค่าการเสนอขาย อายุของหุ้นกู้ และข้อกำหนดสิทธิ เป็นต้น) และทำข้อตกลงในการเสนอขายหลักทรัพย์คราวด์ฟันดิง Funding Portal ต้องจัดให้ issuer เปิดเผยข้อมูลสำคัญของ issuer ให้ผู้ลงทุนที่เป็นสมาชิก รับทราบอย่างถูกต้องและเพียงพอ และเผยแพร่บนช่องทางให้บริการของ Funding Portal ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ผู้ลงทุนที่เป็นสมาชิกของ Funding Portal มีเวลาในการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ของ issuer ได้อย่างครบถ้วนเพียงพอก่อนเปิดให้มีการเสนอขายหลักทรัพย์

2.6 การติดตามและปรับปรุงข้อมูลในการพิจารณาคะแนนความเสี่ยงของ issuer

ในการเสนอขายหลักทรัพย์ของ issuer ในแต่ละครั้ง Funding Portal ควรประเมินความน่าเชื่อถือ และให้คะแนนความเสี่ยงของ issuer จากข้อมูลหรือเอกสารของ issuer ที่มีการปรับปรุงหรือเป็นข้อมูลในปัจจุบัน เนื่องจาก issuer อาจมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่อาจกระทบต่อความน่าเชื่อถือและคะแนนความเสี่ยง รวมทั้งควรนำปัจจัยประวัติการผิดนัดชำระหนี้ หรือการชำระหนี้ล่าช้าสำหรับหุ้นกู้ที่เสนอขายในครั้งก่อนหน้า หรือมูลค่าหุ้นกู้ที่ยังไม่ครบกำหนดอายุในปัจจุบัน มาประกอบการพิจารณาในการเสนอขายหุ้นกู้ในครั้งใหม่ด้วย เพื่อให้ข้อมูลสะท้อนความเสี่ยงของ issuer มากยิ่งขึ้น และเป็นการป้องกันการก่อกวนสินเงินเงินวัตถุประสงค์ในการใช้เงิน และความสามารถในการชำระหนี้ของ issuer เป็นต้น

2.7 แนวทางการติดตาม issuer หลังการเสนอขายหลักทรัพย์สำเร็จ

Funding Portal ควรติดตามให้ issuer ปฏิบัติตามข้อกำหนดสิทธิ และดำเนินการกับ issuer ภายหลังจาก issuer มีการเสนอขายหลักทรัพย์ผ่านแพลตฟอร์มตลอดอายุของหลักทรัพย์ดังต่อไปนี้

(1) รายงานการใช้เงิน

Funding Portal ควรติดตามรายงานการใช้เงินที่ได้จากการระดมทุนของ issuer ว่า issuer ได้ใช้เงินให้เป็นไปอย่างถูกต้องทั้งตามวัตถุประสงค์การใช้เงินและระยะเวลาการใช้เงินที่เปิดเผยในช่วงที่เสนอขาย

(2) การติดตามผลการดำเนินงานของ issuer

Funding Portal ควรติดตามฐานะทางการเงิน งบการเงิน ผลการดำเนินงานของ issuer และอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ เพื่อให้มั่นใจว่า issuer ยังมีความสามารถในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย โดยหากมีแนวโน้มที่อาจเข้าข่ายว่าไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ให้ดำเนินการสอบถามข้อเท็จจริง

และแนวทางดำเนินการเพื่อเตรียมสื่อสารกับผู้ถือหุ้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่อาจไม่สามารถชำระคืนเงินต้นหรือดอกเบี้ยได้ รวมถึงพิจารณาแจ้งกรณีดังกล่าวต่อสำนักงาน

(3) การติดตามการปฏิบัติตามข้อกำหนดสิทธิ

Funding Portal ควรติดตามให้ issuer ปฏิบัติตามข้อกำหนดสิทธิ และหากพบว่า issuer เข้าข่ายไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในข้อกำหนดสิทธิ Funding Portal ควรดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) ติดตามข้อเท็จจริงและแนวทางการดำเนินการแก้ไขของ issuer (2) แจ้งความคืบหน้าของการดำเนินการให้ผู้ถือหุ้นทราบเป็นระยะ และเป็นศูนย์กลางการติดต่อของผู้ถือหุ้นสำหรับคำแนะนำหรือข้อสงสัย (3) ประสานงานในการจัดประชุมผู้ถือหุ้น

(4) การดำเนินการกรณีที่หุ้นกู้มีการผิดนัดชำระหนี้ตามข้อกำหนดสิทธิ

Funding Portal ควรติดตามแผนการชำระหนี้ตามอายุหุ้นกู้ เงื่อนไขการผิดนัดชำระหนี้และเงื่อนไขการผิดนัดไขว้ (Cross Default) ที่กำหนดในข้อกำหนดสิทธิ และหากมีการผิดนัดชำระหนี้อาจพิจารณาดำเนินการดังต่อไปนี้

(4.1) การจัดประชุมผู้ถือหุ้น

Funding Portal ควรดำเนินการเรียกประชุมผู้ถือหุ้น โดยจัดส่งหนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้นตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดสิทธิ รวมทั้งเข้าร่วมการประชุม และดูแลให้การประชุมและการลงมติเป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดสิทธิ

(4.2) การดำเนินการทางกฎหมาย

Funding Portal ควรดำเนินการทางกฎหมายตามที่ได้รับมอบหมายจากมติของผู้ถือหุ้น เช่น เรียกร้องค่าเสียหาย หรือบังคับชำระหนี้ เพื่อดูแลผลประโยชน์ให้กับผู้ถือหุ้น โดยอาจหาหรือผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เช่น ที่ปรึกษากฎหมาย เป็นต้น ทั้งนี้ Funding Portal ควรสื่อสารและให้ข้อมูลความคืบหน้าแก่ผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับขั้นตอน และระยะเวลาที่คาดว่าจะใช้ในการดำเนินการเป็นระยะ

(4.3) การเป็นศูนย์กลางในการติดต่อของผู้ถือหุ้นและรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการให้ผู้ถือหุ้นและสำนักงานทราบเป็นระยะ

3. ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาคะแนนความเสี่ยง

Funding Portal ควรพิจารณนำปัจจัยดังต่อไปนี้ มาใช้ในการพิจารณาประเมินความน่าเชื่อถือและให้คะแนนความเสี่ยงของ issuer ตามความเหมาะสมกับระบบงาน creditworthiness

3.1 ผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของ issuer

Funding Portal ควรพิจารณาจากงบการเงินในรอบปีบัญชีล่าสุด โดยเน้นในเรื่องความสามารถในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยแก่ผู้ถือหุ้นกู้ เช่น ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องจากการดำเนินงาน ภาวะหนี้สินหรือภาระผูกพันทางการเงินที่มีของ issuer เป็นต้น ทั้งนี้ Funding Portal อาจวิเคราะห์จากอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมดังต่อไปนี้

- ความสามารถในการทำกำไร เช่น

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
(1) อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) (%)	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{รายได้จากการขาย}} \times 100$
(2) อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$
(3) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset) (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$
(4) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity) (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$

- สภาพคล่องจากการดำเนินงาน เช่น

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
(1) อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) (เท่า)	$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$
(2) อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio) (เท่า)	$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$
(3) อัตราส่วนเงินสด (Cash Ratio) (เท่า)	$\frac{\text{เงินสด} + \text{รายการเทียบเท่าเงินสด}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$
(4) วงจรเงินสด (Cash Conversion Cycle) (วัน)	ระยะเวลาขายสินค้า + ระยะเวลาเก็บหนี้ - ระยะเวลาชำระหนี้

- ภาระหนี้สิน หรือภาระผูกพันทางการเงิน เช่น

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
(1) ความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) (เท่า)	$\frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$
(2) หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยต่อกำไร ก่อนดอกเบี้ยจ่ายภาษีเงินได้ ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย (Interest Bearing Debt to EBITDA Ratio) (เท่า)	$\frac{\text{หนี้สินทั้งหมดที่มีภาระดอกเบี้ย}}{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย}}$
(3) ความสามารถในการชำระภาระผูกพัน (Debt Service Coverage Ratio : DSCR) (เท่า)	$\frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย}}{\text{(หนี้สินระยะสั้นที่มีภาระดอกเบี้ย + หนี้สินระยะยาวที่มีภาระดอกเบี้ยที่ครบกำหนดภายใน 1 ปี)}}$
(4) หนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นรวม (Debt to Equity Ratio : D/E Ratio) (เท่า)	$\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นรวม}}$

3.2 ลักษณะและคุณภาพทางธุรกิจของ issuer

Funding Portal ควรพิจารณาลักษณะและคุณภาพของ issuer ประกอบการพิจารณาผลการดำเนินงาน โดยอาจพิจารณาในเรื่อง (1) ประเภทอุตสาหกรรมของ issuer (2) ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจของ issuer (3) issuer ไม่ได้ทำธุรกิจที่ผิดกฎหมายหรือเป็นธุรกิจต้องห้าม (4) ข้อพิพาททางกฎหมายที่มีในปัจจุบันที่อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ รวมทั้ง (5) ผลกระทบของสภาวะเศรษฐกิจต่อธุรกิจของ issuer

3.3 ความน่าเชื่อถือหรือประวัติในการก่อหนี้และชำระหนี้สิน

Funding Portal ควรพิจารณาประวัติการก่อหนี้ ภาระหนี้สิน โดยพิจารณาจากเอกสารการตรวจสอบ ภาระหนี้สิน (อาจให้ issuer จัดส่งเอกสารให้ หรือ Funding Portal ค้นหาข้อมูลเอง) เช่น พิจารณาประวัติการกู้ยืม ของ issuer รวมทั้งกรรมการ และผู้บริหารของ issuer จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น เครดิตบูโร

3.4 หลักประกัน (สำหรับกรณีหุ้นกู้มีประกัน)

Funding Portal ควรมีการกำหนดสัดส่วนขั้นต่ำของมูลค่าหลักประกันต่อมูลค่าการเสนอขายหุ้นกู้ คราวด์พินดิง หรือการกำหนดประเภททรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกันอย่างเหมาะสม

3.5 วัตถุประสงค์ และแผนในการใช้เงิน

Funding Portal ควรพิจารณาระยะเวลาในการใช้เงินให้สอดคล้องกับลักษณะ อายุ และมูลค่าของหุ้นกู้